

روش‌های بهره‌گیری بهینه از سیستم روشنایی عمومی دستributed

محمد رحمانی برق منطقه‌ای خراسان

چکیده مقاله

یک از کاربردهای سهم برق در جوامع تأمین روشنایی عمومی بوده و هست، سهم ایرانی معرفی در راین شاخه از توزیع یک از هارامترهای سهم در مصرف کل ایرانی الکتریکی می‌باشد در جوامع ایران بعد از کم توجه سالهای جنگ تحمیلی به این بخش لازم است که از جهت رفاه جامعه و تأمین امنیت عمومی در این خصوص اقدامات موثری انجام گیرد.

بررسی مختصر ایرانی مصرفی در سیستم روشنایی شبکه سراسری و خراسان، توضیح این نکته که اگر با حفظ کیفیت روشنایی موجود بتوان در مقدار ایرانی مصرفی در معابر حداقل ۵ درصد عرضه جوئی نمود، چه مقدار ایرانی ذخیره خواهد شد؟

بررسی فاکتورهای موثر در سیستم روشنایی، این فاکتورها بررسی و لزوم امنیت دادن به آنها در شبکه و در طراحی توزیع، شرح داده شده است اگریه این مسائل توجه شود علاوه بر عرضه جوئی در مقدار ایرانی مصرفی در سیستم روشنایی عمومی، در کل لوازم مصرفی مانند پایه، چراغ، کابل وغیره نیزمن توان صرفه جوئی نمود ۰م/ر

روش‌های بهره‌گیری بهینه از سیستم روشنایی معاابر عمومی در توزیع

محمد رحمانی : برق منطقه‌ای خراسان

* -----

- یکی از کاربردهای برق ازبدو پیدایش تامین روشنایی بوده است و در ابتدای پیدایش این صنعت بیشترین کاربردار ادرز مینه روشنایی داشته با پیشرفت صنعت و تکنولوژی رفته رفته کاربرد افزایش داشته و امروزه این صنعت در تمام زوایای زندگی و صنعت نفوذ کرده وجود آن برای همکان جزو ضروریات گشته است. هر چند که اهمیت برق در جوامع صنعتی و پیشرفت بیشتر از جهت گرداندن چرخهای صنعت و تکنولوژی و کارخانه‌ها می‌باشد. ولی در مین جوامع نیز تامین برق جهت زندگی روزمره مردم و تامین روشنایی وسایر احتیاجات آنها، از اهمیت برشورداری باشد هر قدر که سطح زندگی معیشتی مردم بهتر شود بنا چار مقدار برق مصرفی آنها می‌افزایش بیافته و با استفاده آنها به این صنعت بیشتر می‌شود. در این میان تامین روشنایی مطلوب در زندگی ویاجهت معاابر عمومی در شهرها و روستاهای از اهمیت بیشتری برشوردار شده و لازم است که در جهت پایداری و مداومت این قسمت و همچنین بهبود کیفیت آن کوشش و تلاش شود. تامین روشنایی عمومی در جوامعی مانند ایران یکی از اقلام اصلی و سهم برق مصرفی می‌باشد. هر چند که تامین و نگهداری آن مهم می‌باشد. از جهت تهیه انرژی لازم و برنامه ریزی آینده نیز اهمیت داشته و لازم است که بیش بینی‌های لازم در اینکونه موارد انجام گیرد.

مطلعند

همانطوری که همکان امروزه در صندوق بابت هزینه روشنایی از مشترکین اختیاری گردد. (این مبلغ در قبوض جدیدی به صورت مجزا آورده نمی‌شود) . لاجرم مشترکین برق هم متوجهند که از یک روشنایی عمومی مطلوبی برشوردار باشند. هر چند که روشنایی معاابر به لامپ سرکوچه و یاخیابان مشترک ختم نشده و دامنه آن تمام شهریا حتی کشور را در بر می‌گیرد. ولی به حال روشن نگهداشتن لامپ سرکوچه مشترک با کیفیت مناسب نهاده از توقعات عادی مشترکین برق می‌باشد هرچند که در سالهای گذشته به دلیل جذک تحملی و کمبودهای موجودی این مسئله کثیر توجه شده است ولی با آغاز دوران سازندگی و تامین رفاه نسبی در جامعه لازم است که با این مسئله نهاده توجه شده و درجهت بهبود کیفیت و کیفیت آن اقداماتی صورت گیرد.

- یکی از راههای تامین روشنایی مطلوب نصب چراغهای پرقدرت در تمام کوچه‌ها و خیابانهای سطح شهر و روستاها فواصل نزدیک بهم می‌باشد آیا این روش مفروض به صرفه می‌باشد؟

درمجموعه مقالات کنفرانس شبکه سراسری برق دوآبانماه ۱۳۶۵ درمقاله ای سهم روشناشی بین ۵/۲۲ تا ۲۸/۲۲ درصد مقدار بیک مصرف شبکه سراسری ذکر شده است و در همان مقاله سهم روشناشی معابر بین ۶/۳ تا ۵/۳ درصد مقدار بیک شبکه ذکر شده است و درمجموعه مقالات سومین و چهارمین کنفرانس شبکه سراسری سهم روشناشی حدود ۲۵۰ درصد مقدار بیک شبکه و روشناشی معابر بین ۱/۲ تا ۴/۲ درصد کر شده است با توجه به اینکه مقدار بیک، مصرف در شبکه سراسری در سال ۱۳۶۸ برابر با ۸۴۰۰ مگاوات بوده است . سهم روشناشی ۱۰۰ مگاوات بوده . و با توجه به اینکه آمارهای موجود در روشناشی معابر عمومی مربوط به سالهای جنگ تحملی می باشد . و به دلایل مختلف در آن سالها اهمیت چندانی به روشناشی معابر عمومی داده نمی شده است . اگر همان ۵ درصد را برای روشناشی معابر عمومی از شبکه سراسری منظور کنیم ، سهم روشناشی معابر عمومی حدود ۴۲۰ مگاوات بوده ، که ملاحظه می کردد . رقم قابل ملاحظه ای بوده است . با توجه به مطالب فوق مشاهده می کردد که سهم روشناشی مقدار زیادی از انرژی تولیدی در صنعت برق ایران را به خود اختصاص می دهد و اگر ارقام فوق برای وضعیت موجودهم قابل قبول باشد . با توجه به اینکه در بسیاری از موارد روشناشی معاشر مادرحال حاضر دچار نقص و کمبودی باشد و بایستی اصلاحاتی در مورد آنها انجام پذیرد . بنای چار ارقام فوق در آینده افزایش خواهد داشت اگر آمار فوق را برای برق منطقه ای خراسان که واحد کوچکتری از شبکه سراسری می باشد مورددقت قرار می دهیم ملاحظه می کردد که در سال ۱۳۶۵ از مجموع ۲۲۹۲۰۸۲ مگاوات ساعت انرژی مصرفی در شبکه مقدار ۸۵۸۲۶ مگاوات ساعت صرف روشناشی معابر عمومی شده است که رقم فوق ۶/۲ درصد از کل انرژی مصرفی می باشد و این ارقام برای سال ۱۳۶۶ مقدار ۸۵۵۰۳ مگاوات ساعت انرژی مصرفی در معابر از ۲۵۰۵ (۲۵۰۵) مگاوات ساعت انرژی کل خراسان بوده که ۲/۲ درصد می باشد .

در سال ۱۳۶۷ انرژی مصرفی در شبکه روشناشی عمومی ۹۵۱۳۲ مگاوات ساعت از کل انرژی ۲۹۷۱۶۵۹ مگاوات ساعت بامیزان ۲/۲ درصد در سال ۱۳۶۸ انرژی مصرفی در شبکه روشناشی عمومی ۱۲۰۱۱۲ مگاوات ساعت از کل انرژی ۲۳۱۷۹۸ مگاوات ساعت به میزان ۲/۷ درصد از کل انرژی مصرفی در شبکه خراسان می باشد . لازم به توضیح است که سهم انرژی مصرفی صنعتی خراسان در سالهای ۱۳۶۷ و ۱۳۶۸ به ترتیب ۲۰۵۶۸۳ و ۲۴۵۲۳۱ مگاوات ساعت به ترتیب ۶/۹ و ۷/۵ درصد از کل انرژی مصرفی شبکه بوده است این آمار نشانگر این است که تقریباً "نصف مقدار انرژی مصرفی در صنعت خراسان در روشناشی معابر عمومی مصرف شده است که رقم قابل ملاحظه ای بوده است اگر نرخ فروش برق برای هر کیلووات ساعت انرژی مصرفی ۲ ریال منظور شود . هزینه روشناشی معابر عمومی در سال ۱۳۶۸ بیش از ۳۶۰

۲- لامپهای فلور سنت : که عموماً از بقایای شبکه های گذشته بوده و در بعضی از خیابانهای کم ترافیک هنوز هم از این نوع سیستم روشنایی استفاده می کردد در خراسان این نوع شبکه گسترش نداشت بلکه فقط شبکه های موجود نگهداری می شود.

۳- لامپهای بخار جیوه ای : که عموماً در خیابانهای اصلی و میادین عمومی و شبکه های جدید از این نوع چراغ استفاده می گردد که ممکن است روی بازو های آیا ۳ متری ویا روی پایه های معابر نصب شوند.

انواع سیستم روشنایی معابر که در فوق بدانها اشاره شده را کتابچه استاندار شبکه های توزیع نیز آمده است .

* چگونگی صرفه جویی در روشنایی معابر

حال باتوجه به مطالب بالا چنانچه خواسته باشیم که با حفظ کیفیت روشنایی معابر در مقدار انرژی مصرفی صرفه جویی شود . لازم است که ابتداء روشهای بهبود روشنایی معابر مختصر ا توضیح داده شود .

۱- ولتاژ مناسب : نه تنها جهت سیستم روشنایی بلکه تمام تاسیسات شبکه بایستی دارای ولتاژ مناسب و ثابت باشند و در غیر این صورت عمر لوازم بر قی مانند لامپ به شدت کاهش پایانه و بلعث مصرف سرمایه به صورت خرید لامپ و هزینه دستمزد تعویض لامپ خواهد شد متاسفانه در بعضی از مناطق (بیشتر مناطق روستائی ویا حومه شهرها) به دلیل شبکه غیر استاندار در ساعت پیک مصرف، ولتاژ افت کرده و از مقدار استاندار دهائین می آید و با کاهش مصرف ولتاژ شروع به افزایش می کند و عضا در ساعت کم بازی شبکه حتی مقدار آن از مقدار ولتاژ استاندار دفراتر رفته و به سیستم مصرف کنندگان و لامپهای روشنایی صدمه وارد می سازد بین ترتیب ولتاژ ثابت و مناسب از فاکتورهای بسیار مهم بوده و باتثبیت آن می توان از لوازم بهتر استفاده کرد و هزینه لامپ و تعویض را کاهش داد که نتیجه این امر صرفه جویی و راندمان بهتر از سیستم خواهد بود (منحنی پیوست).

۲- بازوی مناسب : چون چراغهای معابر عموماً روی بازو های نصب می گردند لازم است که طول این بازو های مناسب با موقعیت محل و وضع معابر باشد و چنانچه عرض کوچه ویا خیابان و وضع درختان حاشیه آن موردن توجه قرار نگیرد مسلماً از نور لامپ به طور موثری بهره گرفته نشده و روشنایی سطح معبر از کیفیت مناسب برخوردار نخواهد بود . ۳- ارتفاع مناسب : ارتفاع قرار گرفتن چراغ از سطح معبر نیز از عوامل موثر در کیفیت نور بوده و بایستی در این خصوص نیز دقت کافی به عمل آید تاراندمان استفاده از چراغ بالاتر رود .

عه زاویه تابش : از عوامل بسیار موثر در کیفیت نور، زاویه تابش نور بوده که بسته به ارتفاع نصب و بازوچراغ تواما" می توانند کیفیت نور را بالا برده و وضعیت روشنای را مطلوب سازند. با انتخاب زاویه مناسب در خیلی از موارد می توان در قدرت لامپ صرفه جوئی نموده طوری که از یک لامپ باقدرت کمتر همان بهره لامپ پرقدرت عاید شود.

هـ رفلکتور: رفلکتور چراغهای از عوامل موثر در کیفیت نور بوده در چراغهای معمولی بیارشته ای از حباب لعابی هم به عنوان محافظ لامپ در مقابل برق و باران و هم تاحدودی به عنوان رفلکتور استفاده می کردد ولی در چراغهای بخار جیوه که هم از شیشه محافظ خوبی برخوردارند وهم رفلکتور مناسب دارند هر اکنون کی نور بسیار ربهتر بوده و نور به طوریک نواخت در اطراف پخش نی شود.

عـ مدیریت در طراحی و بهره برداری : عواملی که در فوق بدانها اشاره شد اکثراً عوامل شبکه و بآبزاری هستند که از بازار و بیاد رکارگاه ساخته و سپس مصرف می شوند آنچه در این میان بسیار مهم می باشد نتشن طراحی و همچنین چگونگی بهره برداری از این فاکتورها می باشد.

به عنوان مثال : ساخت بازوچراغ عبارت است از برشیدن یک قطعه لوله و جوشکاری چند نقطه از آن روی برآکت تنها عامل مهم در این میان زاویه خم در نزدیکی محل نصب چراغ می باشد که اگر این زاویه دقیق انتخاب نشود مسلمان "شارنوری درجهت موردنظر هدایت نشده و بهره مناسب گرفته نمی شود یا اگر به حبابهای لعابی موجود نظری اکنده شود ملاحظه می کردد که هر کارخانه با توجه به سلیقه خود عمل می کند بعضی از حبابهای مخروطی با زاویه بسته و بعضی با زاویه خیلی بازو حالت تقریباً " بشقابی داشته که مسلمان در هنگام نصب آنها در شبکه وضعیت روشنایی هر کدام متفاوت خواهد بود اگر زاویه را من مخروطی حباب، خیلی بسته باشد امنه روشنایی در سطح معتبر کوچک بوده و درینک سطح کمی تراکم نور دیگر وجود نمی آید و در سایر قسمتها کمی بود شدید نور. و اگر زاویه را من مخروط باز باشد هر اکنون کی نور زیاد شده و محافظت لامپ در مقابل برق و باران کاهش می باید و درنتیجه عمر لامپ کم می شود .

مسئله مهم دیگر طراحی اسپنهای افواصل چراغها از یکدیگر بوده که مسلمان " از عوامل بسیار موثر در روشنایی می باشد و چنانچه در این مورد دقت کافی به عمل نیاید علاوه بر اینکه راندمان مناسبی از روشنایی بدست نمی آید همینه های سرمایه کداری شبکه و همچنین هزینه های نگهداری نیز بالا خواهد رفت عامل مدیریت بهره برداری نیز از عوامل مهم موثر در شبکه بوده و چنانچه خوب اعمال شود مقدار زیادی در انرژی شبکه صرفه جویی خواهد شد.

به عنوان مثال شاخه زنی درختان تمهیز کردن چراغها و گردگیری آنهاتعین قدرت و تعداد لامپهای موردنیاز و کنترل نصب لامپ با توجه به محل آن ... همانطوری که در بالا اشاره شد ولتاژ ثابت و مناسب در شبکه از ضروریات بوده و فرض بس این است که ولتاژ ثابت بوده و نوسان نداشته باشد

که مسلمان "این امر باعث افزایش عمر تجهیزات برقی و از جمله لامپ خواهد شد." در ساعت پیک مصرف که از جهت تراویحی حائز اهمیت است می شود که بعضاً "به دلیل مشاهده کاهش ولتاژ شبکه نور لامپ ضعیف شده و در نهایت کیفیت بدروشنایی معتبر باعث نارضای عمومی خواهد شد"

حال بافرض ثابت بودن ولتاژ برای روشنایی در سطح یک خیابان با تعیین مقدار روشنایی لازم، می توان با انتخاب پایه مناسب از لحاظ طول و بازو چراغ حداکثر استفاده را از قدر لامپ اخلنیمود. و فاکتور مهم در این میان زاویه تابش است چنانچه پایه و بازو ثابت باشد باتغییر زاویه تابش مقدار بیهوده ای که از قدرت لامپ کرفته می شود متفاوت خواهد بود. (شکلهای پیوست تاثیر زاویه تابش را نشان می دهد) پس واحدهای طراحی و مهندسی باتوجه به محلی که می خواهند بروزه نصب تاسیسات روشنایی تهیه نمایند لازم است که تمام فاکتورهای غوق الذکر را در نظر گرفته وجه استفاده اپتیم از لوازم و انرژی شبکه، مشخصات لوازم موردنیاز مانند طول پایه، ارتفاع نصب، طول بازو پایه چراغ معابر، زاویه خم شکنی و بارگذاری و کیفیت حباب و بارفلکتور و قدرت لامپ را مشخص سازند مسلمان "در آن صورت چنانچه فرض خیابانی موردنظر باشد که تاسیسات روشنایی نصب می شود اگر تاسیسات شبکه در یک طرف خیابان نصب شود و بادار دو طرف خیابان نصب کردد علاوه بر قدرت لامپ، طول بازو، زاویه خم آنها می باشد که متفاوت خواهد بود در صورتی که این عمل هر آنها بامحاسبات و دقیق باشد اما کان صرفه جویی نه تنها در انرژی مصرفی در سیستم روشنایی را ممکن می سازد بلکه در کل تاسیسات موثر بوده و امکان صرفه را فراهم خواهد ساخت، اینها شبکه فشار ضعیف معمولاً حدود ۳۰ متری انتخاب می شود و اگر به فاکتورهای فوق توجه شود می توان با حفظ کیفیت روشنایی و رعایت موارد فنی اینها را بسیار زیک تا دو متر افزایش داد که مسلمان "در آن صورت بیش از ۵ درصد در انرژی مصرفی در شبکه روشنایی معابر صرفه جویی شده و علاوه بر آن در کل تاسیسات شبکه نیز می توان صرفه جویی و همچنین هزینه سرویس و نگهداری را کاهش داد.

حال اگر نکاهی به برآورد شبکه های فشار ضعیف در برق خراسان داشته باشیم آماره قرار زیر است .

در سال ۱۳۶۵	مجموع شبکه فشار ضعیف	هوائی	وزمینی	بیش	بینی	شده	۸۲۰	کیلومتر
در سال ۱۳۶۶	"	"	"	"	"	"	۶۴۵	
در سال ۱۳۶۷	"	"	"	"	"	"	۶۲۰	

در سال ۱۳۶۸ مجموع شبکه فشار ضعیف هواشنی وزمینی پیش بینی شده ۷۴۰ کیلومتر

" Vf. " " " " " " " " " 1789 "

نامه
ولین درحالی پوشه جهادسازندگی نیز در هرسال حدود ۲۵ کیلومتر شبکه فشار ضعیف دربر داشته است و در نهایت مجموع شبکه های فشار ضعیف احداثی در خراسان بیش از مقدار فوق بوده است و چنانچه میانگین شبکه های احداثی در خراسان سالی ۷۵ کیلومتر باشد و بافرض این ۳۰ متری در نهایت در سال به حدود ۲۴۸۰۰ عدد پایه و همین تعداد چراغ و لوازم مربوط و لامپ نیاز خواهد بود.

و بنابر آنچه در بالا اشاره شده اگر با حفظ کیفیت موجود روشنایی ۵ درصد صرفه جوئی شود در مجموع لوازم ۲۸ کیلومتر شبکه صرفه جوئی خواهد شد. که عبارت از یا همچنان این لوازم سرتیبری و چرا غیره می شود اگر این لوازم ۵۰ درصدیک شبکه کامل باشد ۱۹ کیلومتر شبکه صرفه جوئی می شود و چنانچه نرخ شبکه فشار ضعیف کیلومتری ۴ میلیون ریال باشد ۷۶ میلیون ریال صرفه جوئی خواهد شد که این رقم علاوه بر رقم صرفه جوئی در اثر زی مصرفی در شبکه معابر خواهد بود بانصب ۲۴۸۰۰ عدد چرا غ جدید در هر سال در شبکه خراسان اگر فرض بر این باشد که فقط ۳۰٪ ۱۰۰ وات نصب گردند درصد صرفه جوئی از این محل ۱۲۵ کیلووات خواهد شد که با احتساب ۱۰ ساعت کار در شبکه روز و برای ۲۰ سال عمر مفید شبکه مجموع از روش ریالی انرژی صرفه جوئی شده از این بابت ۲۷ میلیون ریال خواهد شد و این در حالی است که از نصب ۱۲۵۰ عدد چرا غ جلوگیری شده است و هزینه سرویس و نگهداری آن نیاز مجموع هزینه های شبکه کاسته خواهد شد.

نْتِيْجَه *

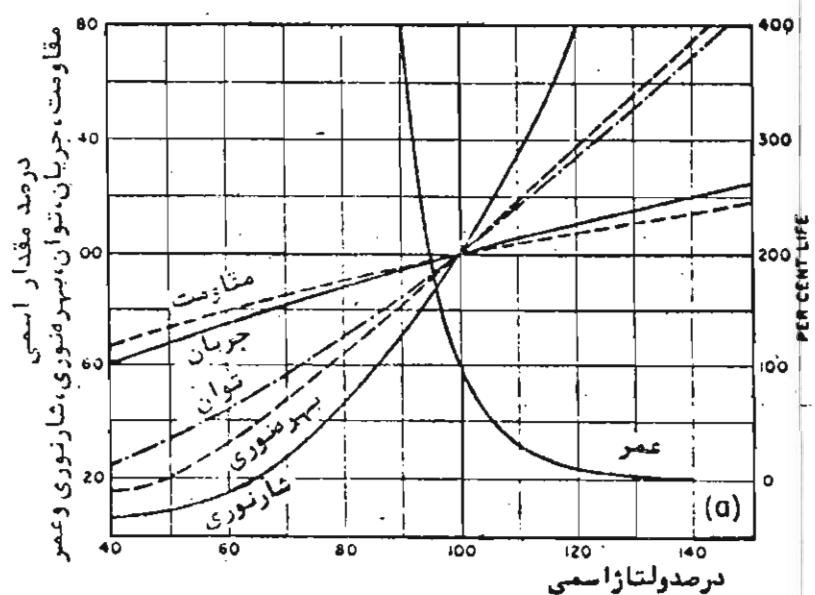
چنانچه خواسته باشیم در شرایط موجود بدون سرمایه گذاری جدید را مرتولید و بیان تعریض نوع لوازم شبکه با حفظ کیفیت روشنایی در حد موجود را این زمینه صرفه جوئی نمائیم با اینستی عوامل موثر در روشنایی را موردن توجه قرار داده و در هنگام طراحی شبکه به آنها توجه کرده و در موقع اجرای شبکه و بهره برداری موارد را به کار برد در آن صورت علاوه بر صرفه جوئی در مقدار ارزی مصرفی در شبکه روشنایی معابر و حفظ کیفیت روشنایی در حد مطلوب که مسلم است جهت جامعه ضرورت دارد در سرمایه گذاری کلی شبکه نیز می‌توان رقم قابل توجهی را صرفه جوئی نمود که با این مبلغ صرفه جوئی شده می‌توان کمبودها ولوازم موردنیها ز سایر قسمتها را جبران و در نهایت وضعیت کلی شبکه ها را بهبود بخشد و همچنین این امر باعث کاهش هزینه نگهداری و سرویس شبکه نشده است.

منابع

- ۱- مجموع مقالات کنفرانس شبکه سراسری سالهای ۱۳۶۵ و ۱۳۶۷ و ۱۳۶۸
- ۲- کارنامه برق خراسان سالهای ۱۳۶۵ - ۱۳۶۶ - ۱۳۶۷ - ۱۳۶۸
- ۳- آرشیوآمازون دفتربرنامه ریزی برق منطقه ای خراسان
- ۴- آرشیوپرژه های توزیع دفترلنی توزیع برق منطقه ای خراسان
- ۵- مهندسی روشنایی دکتر حسن کله

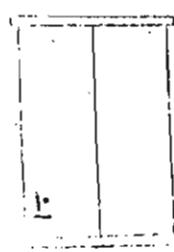
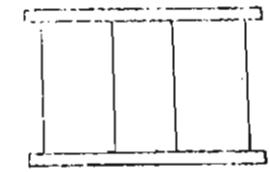
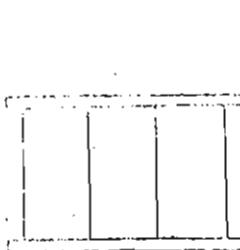
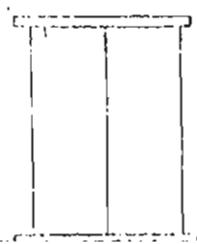
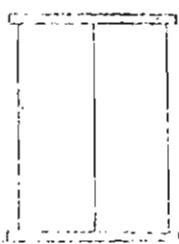
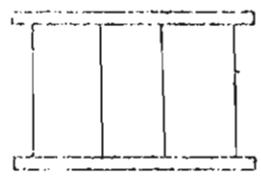
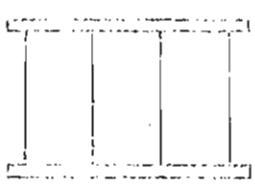
نوع لامپ	با احتساب راهمانداز)	بهره‌سوزی	رنگدهی	درخشنده‌گی	عمر لامپ
رشته‌دار ۱۰۰ وات، شبکه	۴۶	۱۰۰	۷۰۰	۲	۱۰۰۰
رشته‌دار ۱۰۰ وات، شبکه	۱۲	۱۰۰	۱۵۰۰	۳	۱۰۰۰
رشته‌دار هالوژنی، شبکه	۲۰	۱۰۰	۲۴۰۰۰	۱۲	۲۰۰۰
جیوب پرفشار ۴۰۰ وات بودر فلورسنت	۵۴	۴۰	۲۴۰۰۰	۴۶۰	۲۴۰۰۰
جیوب پرفشار ۴۰۰ وات، شبکه	۴۹	۴۰	۲۴۰۰۰	۶۰۰	۲۴۰۰۰
سدیم پرفشار ۴۰۰ وات، شبکه	۱۱۰	۲۵	۲۴۰۰۰	۷۵	۲۴۰۰۰
سدیم پرفشار ۴۰۰ وات بودر فلورسنت	۱۰۷	۲۵	۲۴۰۰۰	۱۰	۲۴۰۰۰
سدیم کم‌فشار ۸۰ وات	۱۵۰	۵	۲۴۰۰۰	۱۴	۲۴۰۰۰
صال‌هلاید ۴۰۵ وات بودر فلورسنت	۷۵	۶۵	۹۰۰۰	۱/۲	۹۰۰۰
فلورسنت ۲۶/۸۴ وات	۲۵	۸۶	۶۰۰۰	۱/۱	۶۰۰۰
فلورسنت ۲۶/۲۲ وات	۶۷	۶۶	۶۰۰۰	۰/۴	۶۰۰۰
فلورسنت ۴۰/۳۲ وات	۳۵	۹۶			

جدول مشخصات اصلی لامپها

شکل اثر تغییر ولتاژ در لامپهای رشته‌ای

زاویه تابش نامناسب

زاویه تابش . ماسب

